

A novi obrednici? Liče li uopće na trajne, bogoslužne knjige? Prije na neki džepni romančić ili pjesmaricu! Hoćemo li i kod bogoslužnih knjiga skrivati njihov sakralni karakter? Ako su toliki svećenici, ne iz vrhunaravnih pobuda, čak u svojim župskim uredima, samostanima, bogoslovijama i novicijatima posakrivali obilježja svoje pripadnosti svećeništvu i redovništvu, hoćemo sada i bogoslužne knjige »laicizirati«, — Događa se, pogotovu za vrijeme ljetne sezone, da razni svećenici — turisti upadaju u sakristije bez ikakvog svećeničkog obilježja. I žele celebrirati bez kola-
ra, možda čak u kratkim hlačama. Treba napraviti malo reda!
(Cf Mt 10,32-33).

A. TURK

PASTORALNI ZAPIS S MISIJA NAŠIM RADNICIMA U INOZEMSTVU

U BEČU PROCVJETALE TREŠNJE

Wien, Svesvete 1969.

Ne radi se o čudu ni o neobičnoj prirodnoj pojavi. Radi se o nečem što trajno svjedoči o snazi čudesne stvarnosti. O prisutnosti vrhunaravnoga usprkos čestih nenaravnih pojava. O zbiljnosti duha nad razvalinama vremena. O humanom i čovječjem usprkos težnja tolikog čopora divljih nastrojivaca što teže žedu nemira kaljužom brloga infantilnosti.

Govor je o duhu koji traži Počelo Dobra, o srcu što čezne za visovima bezbrižne ljepote, o čovjeku koji ne može bez Milosti!...

Nije rečeno da se suši svako stablo preneseno u tuđinu, da vene svaki cvijet presađen na tuđu livadu, da nestaje svaki život othranjen na propuhu tuđih zaborava.

Stoga je vjerna i istinita riječ da su za Svesvete u Beču procvjetale trešnje i ispunile mirisom osvježenja trg Am Hof, novim bojama ružičastih nada ukrasile Marijinu crkvu od devet kora anđeoskih, osule zapad rujem miline koja zrije, ispunile poletne duše vidicama zrelosti kroz ozračja čvrstih odluka.

Nek cvate dugo trešnjin cvijet i svjedoči o novom duhu bo-
žične radosti kroz rumenilo žrtvovane ljubavi što ispunja trajno
duhovski neomeđeni Dan kroz vidike naše u beskraj...

UMJETNOST NAD UMJETNOSTIMA...

Pavlova se riječ ispunja sadržajem kao što se život ispunja usponom. Dvadeset stoljeća svjedoči o istini da ljudski duh traži najveću pažnju i odgoj. Poslanje Crkve ispunja se u neograničenom i svesrdnom praćenju rada za duše.

Zrelost gledanja na zbivanja i ostvarenja dokazujemo i našom dušobrižničkom misijom u Beču. Od skromnih početaka pred četvrt stoljeća pa sve ustrajnije i dalje širile su se potrebe, a proširivale se i mogućnosti. Za (preko) četiri tisuće naših hrvatskih

katoličkih radnika ustrajnu i trajnu brigu vode dva hrvatska franjevca o. Mirko i o. Mate. Nesebično, s ljubavlju, budno, samoprijegorno, univerzalno i ne baš bez žrtava.

Dug je bio put do konačnog nedavnog uspjeha: imati na raspolaganje veliku i umjetnički lijepu crkvu u centru Beča. Njih dvojica, tri bosanske franjevke, toliki pomagači imaju zajednički cilj: našim ljudima u Beču i okolici pružiti mogućnost životnog zadovoljstva i sreće.

Svake nedjelje i blagdana u crkvi je Gozba života. Najmanje tri četvrtine radnika i radnica sliježe se tamo da se osvježe na Zdencu vječne mladosti. A svaki dan otvorena su vrata crkve, centra, ureda za sve potrebe. Ne samo duhovne. Za smještaj, zaposlenje, učenje jezika, vozački ispit, zabavu...

Don Bosko reče: Daj mi duše, ostalo uzmi!

DOGOVOR I OSTVARENJE

Kad je na povratku iz Marianke (Slovačka) i Čenstohove (Poljska) hrvatsko brojno hodočašće doputovalo u Beč na predzadnji dan kolovoza u nakani da proslijede za Mariazell (Austrija), svoj kratki boravak poklonili su hrvatskim radnicima u Beču. Bila je večernja misa i propovijed i opis hodočasničkog puta i duhovni koncert, koji je krasno izveo prof. i kompozitor Vinko Glasnović iz Zagreba interpretirajući suvereno i svoje (Očenaš, Zdravomarija) i tuđe skladbe (Mariji — nepoznati naš skladatelj, Gounod, Händel i Dvoržak). Te večeri naši su radnici doživjeli neočekivano i istinski realnost ljubavi svoje krvne braće.

Te večeri pao je prijedlog i odluka da se u Beču održi u zgodno vrijeme duhovna obnova. Vođe hodočašća prihvatili su spremno ponuđene uloge. Označeno je i najpogodnije vrijeme: Svesvete. Mjesec dana pred opći razlaz.

I kao da se nebo zavjerilo: vrijeme je bilo carsko, baš kao i carski Beč u svojoj dugoj prošlosti. Vedro, toplo, nasmijano i divno...

Iz Beča, bečkih perifernih dijelova, Wiener Neustadta, Badena, Tullna, St. Pöltena i drugih mjesta hrvatski su radnici pohrlili k Mariji od devet anđeoskih kora da čuju Riječ istine i života, da nadoliju uljanicu Vjere, da pročiste zaprašene ventile duha, prozrače zakutke mrtvila i obnovljeni zakorače u dalji život...

SESVETSKI SABOR VJERE

Uoči dana Svih Svetih uspela su se oba misionara na svoja sjedišta evangelizacije i dijeljenja oproštenja, na svetu goru istine i cenakulsko žarište integralne životne obnove neprestanog živovanja. I na svetoj straži ostala sva četiri dana.

Osnovna intonacija je bila: Obnova u Kristu i današnji hrvatski katolički radnik u tuđini. Dosljedno ovom programu o. Silvestar je preko svetih misa izlagao svima: Šta nam Krist kaže, pitajmo ga otvoreno! — Naša je kršćanska vjera — religija uskrsnuća! — U istom pravcu tekla su i njegova predavanja radnicama: Uloga hrvatske žene u suvremenom kršćanstvu.

O. Mirko je logičnim vezom uz uvodni govor o potrebi temeljite duhovne suvremene obnove u četiri duga predavanja izlagao radnicima kakav danas mora izgledati nepatvoreni lik hrvatskog katoličkog radnika u tuđini.

Zaključnu riječ posvetili su oci misionari programatskoj temi života: Ideje i svjetla u obnovljenoj duši nek budu — Bog i duša, obitelj i domovina, rad u vremenitosti za sretnu vječnost. Pokojnici, sveci i Marija — naša životna pratnja.

U isti program utkao je svoju propovijed generalni direktor hrvatske dušobrižničke katoličke službe u inozemstvu g. VI. Stanković, kad je na podnevnoj Misi na Svesvete govorio o problemima naših radnika u tuđini: sačuvati vjeru, karakter, nacionalnost...

U opći program cjelokupne duhovne obnove bile su obuhvaćene i naše redovnice bilo da su privremeno u Beču bilo da ostaju trajno. Bilo ih je skoro devedeset. Njima su misionari posvetili po jedno predavanje: — o pravom značenju današnje duhovne obnove redovnica i — o položaju redovnice u suvremenom svijetu.

KAO U PRVA VREMENA KRŠĆANSTVA

Zdrava duša našeg radnika u tuđini, upozoravana svake nedjelje i blagdana na skorou duhovnu obnovu, posebno za to tiskanim programom i detaljnim uputama, spontano je upoznala tajnu kršćanske obnove: očišćenje duše u skrušenoj ispovijedi, zajednica u euharistijskoj gozbi i žrtvi, zajednička molitva i razmišljanje o problemima života. Pričesni prizor bio je nezaboravan. Svi na propovijedi, svi na misi, svi na pričesti. Svima se nije ispunila želja da se ispovjede kod misionara, jer ih je bilo poobilato, ali su zato drugi misnici uz direktora pastve i redovite pastire pritekli u pomoć (I. Turić, zatim franjevac — student i drugi).

U domovini dušobrižnici obično se tuže da naši kršćani nemaju forme. U Beču su svi tako skladni, tihi, pažljivi, aktivni sudjelovatelji pri obredima. Sa svojom stolicom na pravo mjesto. Iako iz raznih strana — Bosne, Hercegovine, Dalmacije, Podravine, Hrvatskog Zagorja, Slavonije itd. — svi samo jedno tijelo. Braća, bez problema u Crkvi.

Nesvakidanski prizor na trgu Am Hof u Beču iza mise: nekoliko hiljada plećatih Hrvata, uglavnom muškaraca, mladih, veselih, orošenih nadom, nezgaženih radom, ponosnih. — Dođite, ujaci, da nas vidite, rekli su misionarima. I povelili su ih pred crkvu. Ožareni jesenskim nasmijanim suncem ispunili su sav trg, pričali i čekali novu priliku duhovnog osvježenja.

Gledali smo ih ožarene zadovoljstvom poput rascvalih trešanja koje se smiješe danu i životu... Nek budu sretni! — otelo nam se iz dubine duše i srca.

Pitali su za novosti iz domovine, veselili se božićnom povratku k svojim, razgrabili donešene knjižice, izrazili želju za novim susretom. Tri radnika iz Crnača u Hercegovini zanimali su se za svoj slučaj: da li se okončao spor između biskupa Čule i njihovih ujaka? Crkva se — vele — gradi i do Božića mora biti pod krovom, a gdje je naš misnik? Srca su im bila osjenjena tugom.

Bečka policija se više ne boji brojnih muškaraca na trgu Am Hof nedjeljom i blagdanom. Znaju da to nisu demonstracije. To su katolici Hrvati, koji dolaze u svoju crkvu da posvjedoče životvornost svoje vjere.

LJUBAV JE MJERILO DUHOVNE OBNOVE

Izuzetne su bile okolnosti duhovne obnove naših radnika bečke regije. Moralo se odabrati Svesvete i Mrtvi dan, jer su oba dana bila skupa i slobodna. Oduljivati se nije moglo, jer pred Božić većina se radnika vraća u domovinu i ostaje do proljeća. Ali ovi dani, ožareni suncem, odveli su mnoge na kratak zalet kući. Ipak duhovna obnova uspjela je u cijelosti. Sva četiri dana u crkvi je bilo aktivno i plodno. U skromnom hodu neosjetno su se pridružili i rijetki godišnjaci, nikodemi, koje vitla profit ili neriješena ideologija, ali većinom to su stalni gosti Beča i njegove okolice.

Dani posvećeni duhovnoj obnovi nisu smjeli izmaknuti teškom dojmu o tragediji u Banjoj Luci i njenim brojnim selima. Ideja aktivnog suosjećanja dominirala je od prvog časa. Detaljne informacije pružio im je o. Gabrijel, urednik Malog Koncila, na Svesvete. Bez namještenosti i propagande naši su radnici u dva navrata skupili dvadeset i četiri tisuće šilinga. Ljubav na djelu! Neprevarljivi znak istinske duhovne obnove! Samo jedna djevojka iz Bosne darovala je za postradale u potresu cijelu mjesečnu zaradu — tisuću petsto šilinga, a Boško Puljić samo sto manje. Bože, blagoslovi žuljeve naših radnika, oplodi njihov rad svježinom napretka!

TREŠNJE ĆE DUGO CVASTI

Kad se sumira cijela duhovna obnova u Beču, onda su rezultati određeni i jasni:

Sudjelovalo je preko tri tisuće radnika i radnica.

Svi su se ispovjedili i pričestili.

U četiri dana otsluženo je šest misa i preko njih održano šest propovijedi, ne računajući u taj broj nagovor na početku i na kraju. Za muškarce bila su četiri predavanja u crkvi, a za žene dva u posebnoj dvorani.

I misionari i dušobrižnici zahvalni su Bogu za dar milosti našoj dragoj braći radnicima i radnicama u Beču i okolnim mjestima.

Iako u jesen, u Beču su procvale trešnje sigurnih nada. One neće uvenuti pred skorim naletom zime. Na proljeće prenijet ćemo njihova ostvarenja na oltar Svete Hrvatske da ukrase lik prvog hrvatskog Sveca, našeg brata fra Nikole Tavelića.

P. S.

Sastanak direktora naše inozemne dušobrižničke službe i misionara s našim redovnicama i kandidaticama u Beču iznio je na površinu neke veoma značajne momente. Od citiranog velikog broja naših redovnica ili pripravnica u Beču većina je onih koje su se

pridružile austrijskim redovničkim pomalo ugašenim zajednicama. Uglavnom se radi o djevojčicama od 13—14 g., iz istog mjesta, iz siromašnijih obitelji s obilno djece. One nemaju mogućnosti komunicirati s dušobrižnicima naših vjernika u Beču. Tražile su da mogu prisustvovati duhovnoj obnovi i mnoge su došle, ponekad u pratnji svoje magistre koja ne zna hrvatski.

Koliko se na brzinu mogao steći dojam te su djevojčice u nezavidnom položaju. Nisu pravo znale kamo idu, upale su u nepoznato i neželjeno, bespomoćne su da se snađu. Pokušaji da se s njima dođe u dodir svršili su neuspjehom. Jednostavno njihovi pretpostavljeni to brane.

U toku duhovne obnove četiri takve djevojčice izrazile su želju napustiti sadanju zajednicu. Što druge misle, teško je znati. Iz nekih pitanja i postupaka stječe se sumoran dojam. Jedan je primjer značajan. O. Mate je dao svima formular da ga ispune, kako bi znao gdje je koja. Ima upit: ostajete li trajno ili privremeno u Beču? To je već bilo sumnjivo. Većini djevojčica austrijske poglavarice digle su formulare. Za nje se ne smije znati!

Dokle će naša savjest sve to podnositi?

Cvatu li i tu jesenas trešnje?...

M. V. Celkanović

REFLEKSIJE O BLAGOSLOVU KUĆA

Kršćanska duša našeg naroda uvijek je držala do Božjeg blagoslova. Visoko ga cijenila. On je morao i vidno biti prisutan u važnijim časovima života. Svijet je živio po planinama od »živog« ili »blaga«. Domaće su životinje čovjeku patniku davale hranu, odjeću i obuću. Zato je župnik morao svakog ljeta ići k torovima blagoslivljati blago. To je bio uvijek težak i naporan posao. Narod je taj običaj ljubomorno čuvao. I svećenika za trud nagrađivao. To su bili dani kad bi župnik obišao sva naselja svoje župe. Na ovakav način udaren je temelj i u najzabitnijim selima današnjem blagoslovu kuća.

U gradovima, manjim varošicama, i zbijenim primorskim župama vršio se od davnine drugi blagoslov. Svećenik bi, po starom kršćanskom običaju, o Vodokršću blagoslivljao kuće svojih vjernika. To su od davnine kršćani smatrali nečim svečanim-službenim pa su zato ovoj ceremoniji poklanjali posebnu pažnju. Kao znak blizine svećenika i obitelji njegove župe bila je ona plata, ili u naravi, koju su mu tom prilikom pružali.

Prilike su se iza Drugog svjetskog rata i kod nas mnogo izmijenile. Naš je čovjek promijenio način života. I onaj u gradu, a pogotovu onaj na selu. Selo se po malo prazni. Seljaci sele u grad. To je prouzrokovalo da je nestalo stada po našim pašnjacima. Nema ih tko čuvati. S njima pomalo iščezava blagoslov blaga. I oni koji su ostali na selu počeli su svraćati pažnju k svojim stanovima. Podižu se nove jednokatnice, dvokatnice po najljepšim uzorima u gradovima. Dogodilo se da je skoro nezapaženo blagoslov s torova prešao na ljudske nastambe.

Danas rijetko nalazimo župu u kojoj se ne obavlja blagoslov kuća o Vodokršću. Liturgijska reforma digla je i diže buru među vjernicima. Zanimljivo ova novotarija, da se s torova prijeđe na